

W dniu 31 stycznia 1920 roku po 148 latach zaboru pruskiego Chojnice znalazły się w granicach odrodzonej Polski. Ten fakt był pochodną podpisania w dniu 28 czerwca 1919 roku traktatu wersalskiego przez Niemcy, państwa Ententy oraz ich sprzymierzeńców. W wyniku postanowień głównego aktu pokojowego I wojny światowej, jakim był traktat wersalski miasto Chojnice wraz z węzłem kolejowym przyznano Polsce.

Krótko po podpisaniu tego aktu w Chojnicach powstawały stowarzyszenia, skupiające Polaków, którzy próbowali zaznaczyć swoją działalnością fakt odzyskania niepodległości, przyłączenia miasta do Polski. Wyróżnić tutaj należy działalność oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża założonego przez Jana Łukowicza juniora, który zorganizował między innymi kurs pielęgniarski, oraz zainicjował powstanie tzw. gospody żołnierskiej. Aktywność polskich mieszkańców Chojnic była widoczna na różnych płaszczyznach- również politycznej w ramach Polskich Delegatów Powiatowych przy landratach i nadburmistrzach, których celem było przejęcie administracji samorządowej z rąk niemieckich.

31 stycznia 1920 roku podpułkownik Stanisław Wrzaliński na czele żołnierzy 59. Pułku Piechoty Wielkopolskiej o godzinie 13.00 wkroczył do Chojnic. Polskich żołnierzy witął starosta chojnicki Stanisław Sikorski oraz burmistrz doktor Alojzy Sobierajczyk. *„Przyjmuję miasto Chojnice jako częśćkę ziemi polskiej i da Bóg na wieki nią pozostanie”*- takimi słowami w imieniu władz państwa pułkownik Wrzaliński przywitał władze miasta i mieszkańców uroczystie przybranych w bramy triumfalne i biało-czerwone barwy Chojnic. Symboliczny wymiar miał gest młodej chojniczanki Bronisławy Stammowej, która na balkonie ratusza miejskiego odegrała rolę Polonii zrywając kajdany i łańcuchy niewoli pruskiej- Niemcy nie zapomnieli tego czynu, Bronisława Stammowa została rozstrzelana w 1939 roku....

Wielka radość w tym dniu panowała wśród Polaków, mieszkańców Chojnic, miasta, które było najbardziej zgermanizowanym miastem na Pomorzu.

Wieczorem 31 stycznia grupa polskich żołnierzy usunęła pomnik cesarza Wilhelma I znajdujący się na jednym z głównych placów miasta, co spotkało się z protestem ludności niemieckiej. 1 lutego Polacy przejęli formalnie zarząd nad miastem- Komisarz RP Jan Kaleta podczas uroczystej sesji Rady Miasta wprowadził burmistrza doktora Alojzego Sobierajczyka. 3 lutego do Chojnic zawitał generał Józef Dowbor Muśnicki, dowódca powstania wielkopolskiego, Armii Wielkopolskiej i Frontu Wielkopolskiego. Generał witany był z należnymi honorami przez wojsko, władze samorządowe i mieszkańców Chojnic.

Chojniczanie długo nie cieszyli się wolnością, 1 września 1939 roku o poranku Niemcy zaatakowali Chojnic, zabierając wolność na długie 6 lat straszliwej II wojny światowej.

W przededniu odzyskania niepodległości przez Chojnice, jako rodowity chojniczanin składam z tego miejsca hołd architektom polskiej niepodległości- Ignacemu Paderewskiemu oraz Romanowi Dmowskiemu, którzy w imieniu Rzeczypospolitej podpisali traktat wersalski przywracający Chojnice do Polski. Składam hołd tym wszystkim mieszkańcom Chojnic, którzy po 150 latach niewoli zaboru pruskiego przyczynili się do rozwoju Chojnic i II Rzeczypospolitej w latach dwudziestolecia międzywojennego.